Valiokunnan lausunto HaVL 13/2026 vp– U 30/2026 vp

Hallintovaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin ja Korean tasavallan välisestä sopimuksesta matkustajarekisteritietojen (PNR) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (EU-Korea PNR-sopimus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin ja Korean tasavallan välisestä sopimuksesta matkustajarekisteritietojen (PNR) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (EU-Korea PNR-sopimus) (U 30/2026 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- lainsäädäntöneuvos Virpi Koivu, oikeusministeriö

Viitetiedot

E 83/2025 vp

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan unionin neuvosto on 16.12.2025 hyväksynyt päätöksen valtuuksien antamisesta komissiolle aloittaa EU:n ja Korean tasavallan väliset sopimusneuvottelut lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen (PNR) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (E 83/2025 vp). Valtioneuvoston kirjelmällä informoidaan eduskuntaa sopimusneuvotteluiden etenemisestä ja muodostetaan kantoja edellä mainitun PNR-sopimuksen tekemisestä sekä komission jakaman sopimusluonnoksen hyväksymisestä.

Valmis
5.0

Valiokunnan lausunto HaVL 13/2026 vp

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa sitä, että EU pyrkii neuvottelemaan Korean kanssa PNR-sopimuksen. Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että neuvottelut EU-Korea PNR-sopimuksesta saadaan päätettyä mahdollisimman pian.

Valtioneuvosto katsoo, että komission jakama sopimusluonnos vastaa komissiolle annettuja neuvotteluohjeita ja Suomen tavoitteita.

Valtioneuvosto katsoo, että arvio sopimuksen mahdollisesta oikeusperustasta on asianmukainen. Sopimuksen aineellinen oikeusperusta voidaan kuitenkin määritellä tarkasti vasta siinä vaiheessa, kun lopullinen sopimusteksti on valmis.

Valtioneuvosto katsoo, että sopimusluonnoksessa on saavutettu tasapaino kansalaisten turvallisuuden varmistamisen ja perusoikeuksien kunnioittamisen välillä ja että se sisältää sellaiset suojatakeet, joilla valtioneuvoston mielestä voidaan varmistua sopimuksen yhteensopivuudesta EU:n perusoikeuskirjan keskeisten artiklojen kanssa. Sopimusluonnos kunnioittaa perusoikeuksia ja erityisesti oikeutta yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan sekä antaa lentoyhtiöille niiden toiminnassaan tarvitseman oikeusvarmuuden. Valtioneuvosto katsoo, että neuvottelujen lopputuloksena syntynyt sopimusluonnos on hyväksyttävissä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ehdotuksessa on kyse EU:n ja Korean tasavallan välisestä sopimuksesta, joka koskee lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen (PNR) siirtämistä ja käyttöä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Neuvosto on joulukuussa 2025 hyväksynyt valtuuksien antamisen komissiolle sopimusneuvottelujen aloittamisesta Etelä-Korean kanssa. Eduskuntaa on informoitu neuvottelujen käynnistämisestä E-kirjeellä (E 83/2025 vp). Komission tavoitteena on, että sopimus allekirjoitetaan syksyllä 2026.

PNR-tiedoilla tarkoitetaan lentomatkustajia koskevia henkilötietoja, joita lentoliikenteen harjoittajat tarvitsevat varausten käsittelyä varten. Valiokunta katsoo, että PNR-tiedot ovat tärkeitä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden torjunnassa. PNR-sopimusten tarkoituksena on säännellä näiden tietojen siirtoa ja käyttöä ainoastaan terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi siten, että sopimuksessa määriteltäviä henkilötietojen suojaa koskevia ehtoja noudatetaan täysimääräisesti.

EU:lla on nykyisin neljä kansainvälistä sopimusta PNR-tietojen luovuttamisesta kolmansien maiden kanssa. Sopimukset on tehty Yhdysvaltojen, Australian, Ison-Britannian ja Kanadan kanssa. Lisäksi Islantia (HaVL 5/2025 vp) ja Norjaa (HaVL 4/2025 vp) koskevat sopimukset odottavat enää muodollista hyväksyntää. Myös Sveitsiä (HaVL 23/2025 vp) koskeva sopimus on allekirjoitettu, mutta se odottaa vielä Euroopan parlamentin hyväksyntää. Neuvotteluja käydään myös Meksikon ja Japanin kanssa, mutta nämä neuvottelut eivät ole edenneet viime vuosina.

Etelä-Korean kanssa tehtävän sopimuksen on määrä vastata pitkälti aiempia kolmansien maiden kanssa tehtyjä PNR-sopimuksia. Sopimusluonnoksessa on huomioitu EU:n tietosuojasääntelyn (yleinen tietosuoja-asetus[1] ja rikosasioiden tietosuojadirektiivi[2]) ja PNR-direktiivin[3] asettamat edellytykset sekä se, mitä EU:n tuomioistuin on edellyttänyt PNR-sopimuksilta ja PNR-tietojen käsittelyltä. Neuvoteltava sopimus muodostaa oikeusperustan, jonka nojalla lentoliikenteen harjoittajat voivat siirtää PNR-tietoja. Sopimuksessa määrätään, miten PNR-tietoja voidaan siirtää ja käsitellä. Sopimus sisältää myös määräykset EU:n jäsenvaltioiden ja Etelä-Korean viranomaisten sekä Europolin ja Eurojustin välisestä PNR-tietojenvaihdosta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sopimus on merkityksellinen myös kansalliselle valtio-omisteiselle lentoyhtiölle (Finnair) suorien liikenneyhteyksien vuoksi.

U-kirjelmän mukaan sopimusluonnos vastaa komissiolle annettuja neuvotteluohjeita ja Suomen tavoitteita. Valtioneuvosto katsoo, että neuvottelujen lopputuloksena syntynyt sopimusluonnos on hyväksyttävissä. Valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

1 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus)

2 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680 luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta

3 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi matkustajarekisteritietojen (PNR) käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten (EU) 2016/681

Valiokunnan lausunto HaVL 13/2026 vp

Helsingissä 2.6.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mauri Peltokangas ps
varapuheenjohtaja Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Juha Hänninen kok
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Paula Werning sd
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Juha Viitala sd
jäsen Ben Zyskowicz kok
varajäsen Henrik Vuornos kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Henri Helo